

LIBRIS

We know
books

ALEXANDRE DUMAS

Cei trei muschetari

volumul I

Traducere de
Ticu Archip și Milton Fanny Lehrer

Prefață de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX 2000

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DUMAS, ALEXANDRE, tatăl

Cei trei muschetari / Alexandre Dumas; trad.: Ticu Archip și Milton Fanny Lehrer; pref.: Lucian Pricop – București: Cartex 2000, 2025
2 vol.

ISBN 978-606-091-259-0

Vol. 1 – 2025. – ISBN 978-606-091-260-6

I. Archip, Ticu (trad.)

II. Lehrer, Milton Fanny (trad.)

III. Pricop, Lucian (pref.)

821.133-1

Textul ediției de față este reprodus: *Alexandre Dumas, Cei trei muschetari*, Editura Tineretului, București, 1969.

Au fost operate modificări privind ortografia aprobată de Academia Română.

Pentru comenzi și informații, vă rugăm să ne contactați la:

- Tel/fax: 021/323.41.30; 021/323.00.76
- Tel: 0745.069.898; 0729.951.763
- www.edituracartex.ro
- e-mail: comenzi@edituracartex.ro
- e-mail: comanda.cartex@gmail.com
- O.P. 4, C.P. 184, București

CUPRINS

<i>Romanul eroismului sublim și simpatie</i> (Lucian Pricop)	7
Capitolul I. – Cele trei daruri ale domnului d'Artagnan-tatăl.....	9
Capitolul II. – Anticamera domnului de Tréville	23
Capitolul III. – Audiența	33
Capitolul IV. – Umărul lui Athos, eșarfa lui Porthos și batista lui Aramis	44
Capitolul V. – Mușchetarii regelui și gărzile domnului cardinal	52
Capitolul VI. – Maiestatea Sa Regele Ludovic al XIII-lea	62
Capitolul VII. – Acasă la mușchetari	80
Capitolul VIII. – O intrigă la curte	88
Capitolul IX. – D'Artagnan în lumină	96
Capitolul X. – O capcană în veacul al șaptesprezecelea	104
Capitolul XI. – Intriga se înnoadă	113
Capitolul XII. – Georges Villiers, duce de Buckingham	129
Capitolul XIII. – Domnul Bonacieux	137
Capitolul XIV. – Omul din Meung	145
Capitolul XV. – Magistrați și militari	155
Capitolul XVI. – Domnul Séguier, ministrul justiției, caută de zor clopoțelul, dorind să sune ca odinioară.....	163
Capitolul XVII. – Căsnicia Bonacieux	173
Capitolul XVIII. – Iubitul și soțul	185
Capitolul XIX. – Plan de luptă	192
Capitolul XX. – Călătoria	200
Capitolul XXI. – Contesa de Winter	211
Capitolul XXII. – Baletul Merlaison	219

Capitolul XXIII. – Întâlnirea	225
Capitolul XXIV. – Casa din grădina	234
Capitolul XXV. – Porthos	243
Capitolul XXVI. – Teza lui Aramis	260
Capitolul XXVII. – Soția lui Athos	275
Capitolul XXVIII. – Întoarcerea	292
Capitolul XXIX. – Goana după echipament	305
Capitolul XXX. – Milady	313

ROMANUL EROISMULUI SUBLIM ȘI SIMPATIC

Cei trei muschetari (Les Trois Mousquetaires), romanul lui Alexandre Dumas-tatăl, relatează aventurile tânărului d'Artagnan după ce sosește la Paris în urmărirea visului său de a deveni un muschetar al regelui. În roman, d'Artagnan este cel de-al patrulea muschetar, cei trei fiind Athos, Porthos și Aramis.

Povestea lui d'Artagnan se continuă în alte două romane ale lui Dumas, *După douăzeci de ani* și *Viconte de Bragelonne*.

Cei trei muschetari a fost publicat în revista *Le Siècle* între martie și iulie 1844. Pentru a proba obiectivitatea istorică a acțiunii, Dumas pretindea că romanul se baza pe manuscrise descoperite în Biblioteca Națională, afirmație infirmată ulterior de descoperirea sursei reale, cartea *Memoriile Domnului d'Artagnan, căpitan-locotenent al primei companii a Muschetarilor Regelui* de Gatiens de Courtilz de Sandras (Köln, 1700).

Romanul lui Dumas descrie aventurile lui d'Artagnan și ale camarazilor săi între anii 1626 și 1628 și implicarea lor în intrigile din jurul regelui Ludovic al XIII-lea, al puternicului Cardinal Richelieu, al reginei Ana de Austria, al iubitului englez al acesteia, George Villiers, Duce de Buckingham, precum și în asediul orașului La Rochelle. Acțiunile celor patru prieteni se vor intersecta și cu planurile misterioasei Milady de Winter și ale secretarului lui Richelieu, Conte de Rochefort.

Succesul romanului de aventuri de factură romantică se bazează pe o „rețetă“ narativă specifică: un erou excepțional, curajos, dispus spre aventură, evenimente spectaculoase, alternând cu scene de luptă și intrigă de amor. Plasarea în antiteză a acțiunilor și personajelor este cheia tensiunii omniprezente în roman: regelui i se

opune cardinalul, muschetarii domnului de Tréville gărzilor lui Richelieu, Milady doamnei Bonacieux etc. Ceea ce dă farmec și individualizează narațiunea lui Dumas este stilul simplu și comical de situație și de limbaj. În fond, nu conținutul eroic conferă romanului originalitatea sa: tradiția relatării faptelor de vitejie e regăsită în forme destul de asemănătoare încă în literatura Evului Mediu ori a perioadei clasice: e cazul acelor eroi Roland și Cidul. Pentru romanticul Dumas însă eroismul nu mai este în armonie cu seriozitatea. Serioase și mereu încruntate sunt personajele care intră pe schema eroului negativ: Cardinalul și gărzile sale, Milady (al cărei zâmbet, dacă nu e de răzbunare, e unul prefăcut), domnul Bonacieux. Umorul e semnul inteligenței, iar muschetarii lui Dumas știu să șarjeze și cu spada și cu vorba. De altfel, eroii par a se contamina de simțul umorului de la naratorul însuși, care nu o dată își tratează ironic personajele: Porthos preferă să inventeze povești cu lupte eroice și ducese îndrăgostite decât să-și mărturisească înfrângerea ori interesul pentru vreo femeie de rând; Aramis vrea să se călugărească de câte ori întârzie scrisorile iubitei; în sfârșit, tânărul d'Artagnan, pornit din Tarbes să cucerească lumea și părănd un Don Quijote, devine sub zâmbetul naratorului chiar concurentul domnului de Tréville.

Muschetarii lui Dumas rămân totuși construiți pe un model etic: e un model pe care trebuie să-l recunoaștem în acel cod al onoarei căruia niciunul nu i se sustrage; în felul acesta trebuie înțelese duelurile după tipic, ritualurile adresărilor ceremonioase între gentilomi, respectul cuvântului dat, ca și promisiunile făcute către sine, nepăsarea față de moarte și nu în ultimul rând fidelitatea față de suveran. E un cod cu valoare absolută, dar peste care se așază, înlăturându-i asprimea, libertatea poznașă a personajului. Pentru Dumas, eroismul nu mai e unul sublim, ci unul simpatic.

Lucian Pricop

Capitolul I

CELE TREI DARURI ALE DOMNULUI D'ARTAGNAN-TATĂL

În cea dintâi luni a lui aprilie 1626, târgul Meung, unde s-a născut autorul „Romanului Trandafirului”¹, părea a fi în toiul unei fierberii atât de cumplite, de parcă hughenoții ar fi izbutit să-l schimbe într-un al doilea La Rochelle². Văzând cum fug femeile spre ulița mare și auzind țipete de copii în pragul ușilor, o seamă de târgoveți își puneau în grabă platoșa și, apucând o flintă sau un bal-tag, ca să se simtă mai tari, se îndreptau spre hanul „La Morarul voios”, în fața căruia o gloată gălăgioasă și nespuse de curioasă se îmbulzea, crescând cu fiecare clipă.

Pe vremea aceea se stârneau mereu spaime, și rare erau zilele când un oraș sau altul nu-și trecea în hrisoave asemenea pacoste. Nobilii se luau la hartă între ei; regele se războia cu cardinalul; spaniolul se războia cu regele. Pe lângă aceste lupte mocnite sau obștești, tainice sau fățișe, mai erau, pe deasupra, hoții, cerșetorii, hughenoții, lupii și valeții, care se năpusteau asupra tuturor. Târgoveții erau veșnic înarmați împotriva hoților, a lupilor și a valeților, adesea împotriva nobililor și hughenoților, câteodată chiar împotriva regelui, dar niciodată împotriva cardinalului sau a spaniolului. Ca urmare a acestor năravuri înrădăcinate, în amintita zi de luni a lui aprilie 1626, târgoveții, auzind larmă și nezărind nici steagul galben

1 *Romanul Trandafirului* – celebru roman alegoric și didactic (sec. XIII), foarte răspândit în Evul Mediu; prima parte a fost scrisă de Guillaume de Lorris, iar a doua de Jean Clopinel, zis Jean de Meung.

2 Oraș francez pe coasta Atlanticului – citadela calviniștilor – cucerit de Richelieu în 1628.

cu roșu, și nici uniformele ducelui de Richelieu, se repezără cu toții înspre hanul „La Morarul voios”.

Odată acolo, fiecare își putu da seama de pricina acestei fierberii. Un tânăr... să-i schițăm portretul dintr-o singură trăsătură de condei: închipuiți-vi-l pe Don Quijote la optsprezece ani; un Don Quijote fără armură, nici pe piept, nici pe coapse, un Don Quijote îmbrăcat într-o haină scurtă de lână, a cărei culoare albastră se schimbase cu vremea, bătând nedeslușit când în vișiniu, când într-un azuriu ca cerul. Fața prelungă și oacheșă, cu umerii obrazilor ieșiți în afară – semn de viclenie; mușchii fâlcilor vâjnoși – alt semn, după care deosebești fără greș pe un gascon chiar când nu poartă beretă; tânărul nostru purta însă o beretă împodobită cu un soi de pană; privirea deschisă și ageră, nasul vulturesc, dar bine făcut; prea înalt pentru un băiețandru, prea scund pentru un bărbat împlinit; un ochi mai puțin încercat l-ar fi luat drept fiul unui fermier, plecat în călătorie, dacă nu i-ar fi văzut spada lungă care, atârnată la cureaua de pe piept, se lovea de coapsa stăpânului, când acesta umbla pe jos, sau de părul zbârlit al calului, când umbla călare.

Căci tânărul nostru avea un cal, și calul acesta era atât de bătător la ochi, încât nu putuse trece neluat în seamă. Era un căluț din Béarn, să fi avut între doisprezece și paisprezece ani, cu părul galben, cu coada retezată, dar cu ariceală la picioare, și care, deși înainta cu capul mai jos de genunchi, făcând de prisos folosirea căpăstrului, era totuși în stare să străbată opt leghe pe zi. Din nefericire, însușirile acestui cal erau atât de bine ascunse sub părul fistichiu și înfățișarea lui năstrușnică, încât, într-o vreme în care toată lumea se pricepea la cai, ivirea sus-pomenitului căluț la Meung, unde intrase abia de un sfert de ceas pe poarta Beaugency, stârni o uluială care se răsfrânse chiar și asupra călărețului. Și aceasta îl îndurerase cu atât mai mult pe tânărul d'Artagnan (căci așa se numea acest Don Quijote al acestui nou Rosinante¹) cu cât își dădea seama că oricât de bun călăreț ar fi fost, tot l-ar fi făcut de ocară asemenea mârțoagă. De aceea și primise cu inima grea darul tatălui său. Știa că asemenea dobitoc prețuia pe puțin douăzeci de livre². E drept însă că vorbele care însoțiseră darul erau de neprețuit:

– Fiule – îi spusese gentilomul gascon în acel curat dialect bearnez de care Henric al IV-lea nu se putuse dezvăra niciodată – fiule,

1 Numele calului lui Don Quijote.

2 Veche monedă franceză, care valora aproape un franc.

ca mâine vor fi treisprezece ani de când calul ăsta s-a născut în casa tatălui tău, pe care n-a părăsit-o niciodată; e un lucru care ar trebui să te îndemne să-l iubești. Nu cumva să-l vinzi. Lasă-l să moară liniștit, cum se cuvine, de bătrânețe, și dacă pleci cu el la război, cruță-l, așa cum ai cruța un slujitor bătrân. Dacă vei avea cinstea să fii primit la curte – urmă bătrânul d'Artagnan –, cinste la care de altfel îți dă dreptul obârșia ta de viță veche, apără-ți cu demnitate, pentru tine și pentru ai tăi, titlul de gentilom, pe care moș-strămoșii noștri l-au purtat cu fruntea sus mai bine de cinci sute de ani. Prin ai tăi, înțeleg pe părinți și pe prieteni. Nu ierta niciodată nimănui nimic, decât cardinalului și regelui. Prin bărbăția lui – ia bine seama – numai prin bărbăția lui, un gentilom își croiește azi drum în viață. Cine șovăie o clipă, acela scapă poate norocul pe care soarta i-l întindea tocmai atunci. Ești tânăr și trebuie să fii viteaz din două pricini: întâia, pentru că ești gascon, și a doua, pentru că ești fiul meu. Nu ocoli împrejurările neașteptate, ba chiar aleargă după năzdrăvăni. Te-am pus să înveți mânăuirea spadei; ai un genunchi de fier și încheietura mâinii de oțel. Bate-te de zor, bate-te cu atât mai mult cu cât duelurile sunt oprite; a te bate înseamnă deci a avea o îndoită cutateanță. Nu-ți pot dăru, fiul meu, decât cincisprezece scuzi¹, calul meu și povețele pe care le-ai auzit. La toate astea, mama ta va adăuga o rețetă, ce-o știe de la o țigancă, a unui balsam care lecuiește ca prin minune orice rană, dacă n-a atins inima. Trage folos din orice și trăiește fericit viață îndelungată.

Mai vreau să adaug câteva cuvinte, ca să-ți pot da o pildă, nu din viața mea, căci eu n-am fost niciodată la curte și n-am luat parte, de bunăvoie, decât la războaiele religioase; vreau să-ți vorbesc despre domnul de Tréville, care a fost pe vremuri vecinul meu și care a avut cinstea de a se juca, în copilărie, cu regele nostru, Ludovic al XIII-lea, Cel-de-sus să-l aibă în pază. Uneori, din joacă, ajungeau la bătaie, iar în aceste bătăi nu regele ieșea totdeauna biruitor. Loviturile primite au fost izvorul prețuirii și prieteniei sale pentru domnul de Tréville. Mai târziu, domnul de Tréville s-a mai bătut și cu alții: de cinci ori pe vremea întâii sale călătorii la Paris, de șapte ori de când a închis ochii răposatul rege până la majoratul celui tânăr, fără a mai pune la socoteală atâtea războaie și asedii; iar de atunci și până azi, poate încă de o sută de ori! Așa că, în ciuda legilor, a

1 Veche monedă de argint care circula în apusul Europei.

poruncilor scrisese și a zilelor de închisoare, iată-l azi căpitan al muschetarilor, adică iată-l căpetenia unei legiuni de cezari pe care regele pune mare preț și de care chiar cardinalul se teme, el care – după cum se știe – nu prea cunoaște ce-i aceea frica. Mai mult, domnul de Tréville câștigă zece mii de scuzi pe an; asta înseamnă că e nobil cu mare faimă. A început la fel ca și tine; du-te la el cu această scrisoare și urmează-i pilda ca să ajungi și tu ca el.

Spunând acestea, bătrânul domn d'Artagnan înmână fiului o scrisoare dinainte pregătită, apoi îl încinse cu propria lui spadă și, sărutându-l duios pe amândoi obrazii, îl binecuvântă.

Când ieșea din camera părintească, tânărul dădu peste maică-sa; îl aștepta cu faimoasa rețetă de care, în urma sfaturilor primite, avea să se folosească adeseori. De data asta, rămasul bun a ținut mai multă vreme și a fost cu mult mai duios nu doar din pricină că domnul d'Artagnan nu și-ar fi iubit fiul, singura lui odraslă, dar domnul d'Artagnan era bărbat și ar fi socotit nepotrivit din partea unui bărbat să se lase copleșit de emoție, pe când doamna d'Artagnan era femeie și, mai mult decât atât, era mamă. Ea plânse amarnic și, trebuie s-o spunem spre lauda tânărului d'Artagnan, în pofida sforțărilor lui de a rămâne netulburat, firea îl învinse și dădu drumul șuvoiului de lacrimi din care abia izbuti să ascundă jumătate.

În aceeași zi, tânărul o porni la drum cu cele trei daruri părintești, alcătuite, după cum am mai spus, din cincisprezece scuzi, din căluțul pomenit și din scrisoarea către domnul de Tréville; se-nțelege de la sine că sfaturile date nu intrau în socoteală.

Cu un astfel de îndreptar, d'Artagnan era, prin starea sa sufletească și trupească, o copie credincioasă a eroului lui Cervantes, cu care l-am asemuit în chip atât de fericit, atunci când îndatorirea noastră de istoric ne-a silit să-i schițăm portretul. Don Quijote lua morile de vânt drept uriași și oile drept oști; d'Artagnan lua orice surâs drept o jignire și fiecă privire drept atâțare. Ca urmare, își ținu pumnul încleștat de-a lungul drumului între Tarbes și Meung, înșfăcându-și mânerul spadei, una peste alta, de zece ori pe zi; totuși, pumnul nu se abătu asupra nici unei fălci și spada nu-și părăsi teaca. Nu doar că înfățișarea bietului căluț galben n-ar fi stârnit destule zâmbete pe fețele trecătorilor, dar cum pe deasupra mărțoagei zângănea o namilă de spadă și cum pe deasupra acestei spade sclipea o căutătură mai mult cruntă decât trufașă, trecătorii își înfrânau râsul sau, dacă râsul le biruia prevederea, atunci se sileau să nu râdă decât

cu un colț al gurii, ca măștile din vechime. D'Artagnan își păstră deci ținuta mândră și amorul propriu neștirbit până în prăpăditul acela de orașel Meung.

Dar ajuns acolo, în vreme ce descăleca în fața porții „Morarului voios“, fără ca nici hangiul, nici vreun slujitor sau vreun grăjdar să-i țină calul de dârlogi, d'Artagnan zări la parter, în dreptul unei ferestre întredeschise, un gentilom de statură înaltă și semeață, cam mohorât la obraz, care stătea de vorbă cu doi inși ce păreau a-l asculta cu multă luare-aminte. D'Artagnan crezu firește, ca de obicei, că era vorba despre el și începu să asculte. De data asta însă se înșelase doar pe jumătate: nu despre el era vorba, ci despre calul lui. Gentilomul părea că înșiră ascultătorilor însușirile animalului și deoarece, cum am mai spus, ascultătorii arătau un deosebit respect povestitorului, cei doi izbucneau mereu în râs. Dar ca să-și iasă din sărite, tânărului nostru îi ajungea o umbră de surâs; se înțelege atunci scrâșnetul lui la auzul acelor hohote gălăgioase.

D'Artagnan vru totuși să-și dea mai întâi seama de mutra nerușinatului care-și bătea joc de el. Își aținti privirea mândră asupra străinului și văzu că era un bărbat între patruzeci și patruzeci și cinci de ani, cu ochii negri și sfredelitori, cu fața gălbejită, cu nasul gros și cu mustața neagră, meșteșugit tunsă; purta pantaloni până la genunchi și un pieptar de culoare liliachie, cu găitane tot liliachii, fără altă podoabă decât obișnuitele despicături prin care se vedea cămașa. Deși noi, hainele-i erau mototolite, ca orice îmbrăcăminte de călătorie închisă îndelung într-un cufăr. D'Artagnan făcu la repezeală toate aceste constatări, cu priceperea celui mai migălos cercetător și, fără îndoială, dintr-o pornire lăuntrică ce-i spunea că acest necunoscut va avea în viitor o mare înrâurire asupra vieții lui.

Cum însă, în clipa în care d'Artagnan își pironia privirea asupra gentilomului cu straie liliachii, acesta își dezvolta tocmai una dintre cele mai amănunțite și mai temeinice expuneri asupra gloabei bearneze, cei doi ascultători se pomiră pe râs, în vreme ce el însuși lăsa să-i rătăcească, împotriva obiceiului, o fluturare de surâs pe față. De data aceasta nu mai încăpea nici o îndoială: d'Artagnan se simțise într-adevăr jignit. Pe deplin incredințat de jignire, își înfundă bereta pe ochi și, încercând să maimuțarească unele fandoseli de la curte, pe care le surprinsese în Gasconia la câțiva nobili care se aflau în călătorie, înaintă, cu o palmă pe mânerul spadei și cu cealaltă în sold. Din nefericire, pe măsură ce înainta, mânia îl orbea tot mai tare, și în locul frazelor impunătoare și demne, pregătite pentru a-și

roști provocarea, nu mai găsi pe vârful limbii decât răbufniri grosolane, pe care le însoți cu strâmbături furioase.

– Ei, domnule – începu să strige – dumneata care te ascunzi după oblon! Da, da, chiar dumneata! Spune-mi și mie de ce râzi, măcar să râdem împreună.

Gentilomul își plimbă încet privirea de la cal la călăreț, ca și cum i-ar fi trebuit oarecare răgaz pentru a înțelege că spre el se îndreptau acele muștrări ciudate; apoi, când nu-i mai rămase nici o îndoială, își încrunță ușor sprâncenele și, după o lungă tăcere, îi răspunse lui d'Artagnan cu glas obraznic și batjocoritor, cu neputință de descris:

– N-am vorbit cu dumneata, domnule!

– În schimb vorbesc eu cu dumneata! se răsti tânărul scos din sărite de amestecul acela de obrăznicie și bună creștere, de cuviință și dispreț.

Necunoscutul îl mai privi o clipă cu aceeași fluturare de zâmbet pe buze, apoi, plecând de la fereastră, ieși agale din han și se înfipse în fața calului, la doi pași de d'Artagnan. Ținuta liniștită și căutătura lui batjocoritoare îndoia veselie celor cu care stătea de vorbă și care nu se îndepărtaseră de la fereastră.

Văzându-l atât de aproape, d'Artagnan scoase cam de vreo jumătate de cot spada din teacă.

– Calul ăsta trebuie să fie, sau mai curând trebuie să fi fost, în tinerețea lui, floricea galbenă de unișor, spuse necunoscutul, urmându-și cercetările începute și întorcându-se spre ascultătorii lui de la fereastră, ca și când nici n-ar fi băgat de seamă că mânia lui d'Artagnan se ridica zid între el și ceilalți. E o culoare foarte cunoscută în botanică, dar până acum foarte rar întâlnită la cai.

– Râzi de cal când nu-ți dă mâna să râzi de stăpân! răcni furios concurentul lui Tréville.

– Eu nu râd des, domnul meu – urmă necunoscutul – n-ai decât să mă privești și să te convingi, dar țin cu tot dinadinsul să-mi iau îngăduința de a râde când am chef.

– Iar mie – strigă d'Artagnan – nu-mi place să se râdă când n-am eu chef!

– Adevărat, domnul meu? urmă necunoscutul mai liniștit ca oricând. Foarte bine! Așa și e!

Apoi, îndepărtându-se, se pregătea să intre iarăși în han prin poarta cea mare sub care d'Artagnan văzuse la sosire un cal gata înșăuat.

Dar nu era în firea lui d'Artagnan să dea drumul aceluia care avea neobrăzarea să-și bată joc de el. Trase deci spada cu totul din teacă și începu să-l urmărească, răcnind:

– Întoarce-te, hei, întoarce-te, domnule zeflemea, întoarce-te, că acum te lovesc pe la spate!

– Să mă lovești pe mine! rânji celălalt, răsucindu-se pe călcâie și privindu-l pe tânăr cu uimire și dispreț. Haida de! Dragul meu, ești cam nebun! Apoi, cu glas scăzut, ca și când ar fi vorbit cu el în-suși: Păcat! Ce mai descoperire pentru maiestatea sa, care caută năzdrăvani peste tot, ca să și-i facă muschetari! Pe ăsta ar fi trebuit să-l cunoască!

Nu sfârși bine și d'Artagnan îi și trase o lovitură zdravănă cu vârful spadei, încât dacă celălalt n-ar fi sărit un pas înapoi, ar fi glumit de bună seamă pentru cea din urmă oară. Văzând că s-a îngroșat gluma, necunoscutul trase și el spada din teacă și, după ce-și salută potrivnicul, se puse în gardă, cu toată seriozitatea. Dar în aceeași clipă, cei doi ascultători, însoțiți de hangiu, tăbărâra asupra lui d'Artagnan, arzându-l care cu ciomagul, care cu lopata și cu vâtraiele de la sobă. Era o schimbare de atac atât de fulgerătoare și de neașteptată, încât potrivnicul lui d'Artagnan, în vreme ce acesta se întorcea ca să facă față grindinei de lovituri, își băgă din nou spada în teacă, la fel de sigur precum și-o scosese și, din actorul care era cât p-aci să fie, ajunsese iarăși spectator al bătăliei, rol pe care-l îndeplini cu nepăsarea-i obișnuită, mormăind totuși printre dinți:

– La naiba cu toți gasconii ăștia! Suiți-l iar pe calul lui portocaliu și ducă-se pe pustii.

– Nu înainte de a te fi răpus, mișelule! strigă d'Artagnan, apărându-se din răpuzeri, și fără să dea îndărăt din fața celor trei dușmani care-l ciomăgeau de zor.

– Ce de ifose pe el! mormăi gentilomul. Pe cinstea mea, gasconii ăștia nu-și mai bagă mințile-n cap. Trageți-i, dacă ține morțiș. Când o oboși, o să spună el singur că s-a săturat.

De bună seamă, necunoscutul tot nu știa cu ce soi de catâr avea de furcă. D'Artagnan nu era omul care să se dea bătut cu una cu două. Lupta mai ținu deci câteva clipe, până când, istovit, tânărul scăpă din mână spada, frântă în două de o lovitură de ciomag. În sfârșit, altă lovitură îl nimeri în frunte, doborându-l totodată la pământ, plin de sânge și aproape în nesimțire.

LIBRIS

We know
books

ALEXANDRE DUMAS

Cei trei muschetari

volumul II

Traducere de
Ticu Archip și Milton Fanny Lehrer

Prefață de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX 2000

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DUMAS, ALEXANDRE, tatăl

Cei trei muschetari / Alexandre Dumas; trad. Ticu Archip și Milton Fanny Lehrer; pref.: Lucian Pricop – București: Cartex 2000, 2025
2 vol.

ISBN 978-606-091-259-0

Vol. 2 – 2025. – ISBN 978-606-091-261-3

I. Archip, Ticu (trad.)

II. Lehrer, Milton Fanny (trad.)

III. Pricop, Lucian (pref.)

821.133-1

Textul ediției de față este reprodus: *Alexandre Dumas, Cei trei muschetari*, Editura Tineretului, București, 1969.

Au fost operate modificări privind
ortografia aprobată de Academia Română.

Pentru comenzi și informații, vă rugăm să ne contactați la:

- Tel/fax: 021/323.41.30; 021/323.00.76
- Tel: 0745.069.898; 0729.951.763
- www.edituracartex.ro
- e-mail: comenzi@edituracartex.ro
- e-mail: comanda.cartex@gmail.com
- O.P. 4, C.P. 184, București

CUPRINS

Capitolul I. – Englezi și francezi.....	7
Capitolul II. – Un prânz la un avocat	14
Capitolul III. – Camerista și stăpâna	23
Capitolul IV. – Unde se vorbește despre echipamentul lui Aramis și al lui Porthos	32
Capitolul V. – Noaptea, toate pisicile sunt negre	40
Capitolul VI. – Vis de răzbunare	47
Capitolul VII. – Taina frumoasei Milady	54
Capitolul VIII. – Cum și-a găsit Athos echipamentul fără a mișca un deget	60
Capitolul IX. – Arătarea	69
Capitolul X. – O vedenie înspăimântătoare	77
Capitolul XI. – Asediul orașului La Rochelle	84
Capitolul XII. – Vinul de Anjou	95
Capitolul XIII. – Hanul „La Porumbarul Roșu“.....	102
Capitolul XIV. – Despre folosul burlanelor de la sobă	109
Capitolul XV. – Între soți	116
Capitolul XVI. – Bastionul Saint-Gervais	121
Capitolul XVII. – Sfatul mușchetarilor	127
Capitolul XVIII. – Chestiuni familiale	142
Capitolul XIX. – Fatalitate	155
Capitolul XX. – Fratele și sora stau de vorbă	162
Capitolul XXI. – Ofițer!	169
Capitolul XXII. – Întâia zi de închisoare	179
Capitolul XXIII. – A doua zi de închisoare	185
Capitolul XXIV. – A treia zi de închisoare	192
Capitolul XXV. – A patra zi de închisoare	200

Capitolul XXVI. – A cincea zi de închisoare	208
Capitolul XXVII. – Ca în tragediile clasice	221
Capitolul XXVIII. – Evadarea	227
Capitolul XXIX. – Ce se petrecea la Portsmouth în ziua de 23 august 1628	235
Capitolul XXX. – În Franța	244
Capitolul XXXI. – Mănăstirea Carmelitelor din Béthune	249
Capitolul XXXII. – Doi demoni feluriți	260
Capitolul XXXIII. – Picătura de apă	265
Capitolul XXXIV. – Omul cu pelerina roșie	278
Capitolul XXXV. – Judecata	283
Capitolul XXXVI. – Osânda	290
Încheiere	294
Epilog	302

Capitolul I ENGLEZI ȘI FRANCEZI

La ora hotărâtă, muschetarii se duseră, împreună cu cei patru valetți, îndărătul Luxemburgului, într-un ocol lăsat pe seama căprițelor. Athos dădu un bănuț păzitorului, ca să plece. Valetții primiră poruncă să stea de veghe.

Curând, o ceată de gentilomi se apropie tăcută și, pătrunzând în ocol, se îndreptă spre muschetari; apoi, potrivit obiceiurilor de peste mare, se făcură prezentările.

Englezii erau cu toții de neam mare și numele atât de ciudate ale potrivnicilor nu numai că le stârniră uimirea, dar îi și neliniștiră.

– Bine, foarte bine – începu lordul de Winter după ce toți trei muschetarii spuseră cum îi cheamă – dar noi tot nu știm cine sunteți și nici nu ne putem bate cu niște porecle; astea-s nume de păstori!

– După cum bine bănușiți, milord, sunt nume de împrumut, încuviințată Athos.

– Atunci cu atât mai mult dorim să vă cunoaștem adevăratele nume, răspuse englezul.

– Ați jucat totuși cu noi fără să știți cum ne cheamă – îi aminti Athos – dovadă că ne-ați și câștigat cei doi cai.

– E adevărat, dar atunci ne puneam în primejdie doar banii, pe câtă vreme acum ne primejduim viața: joci cu oricine, dar de bătut nu te bați decât cu cei de o seamă cu tine.

– Așa e, se învoi Athos.

Și, luându-l deoparte pe acela dintre cei patru englezi cu care trebuia să se bată, își spuse numele în șoaptă.

Porthos și Aramis făcură și ei la fel.

– Sunteți mulțumit? întrebă Athos pe potrivnicul lui. Găsiți obârșia mea destul de aleasă pentru a binevoi să încruciași spada cu mine?

– Da, domnule, zise englezul, înclinându-se.

– Acum vreți să vă spun și eu ceva? adăugă răspicat Athos.

– Ce anume? întrebă englezul.

– Ați fi făcut mai bine dacă nu mi-ați fi cerut să mă dau în vileag.

– Și de ce?

– Fiindcă se crede că am murit, iar eu doresc, din anumite pricini, să nu se știe că sunt în viață, așa că voi fi silit să văucid pentru ca taina mea să nu zboare din gură-n gură.

Englezul privi pe Athos crezând că glumește; dar lui Athos nu-i ardea de glumă.

– Gata, domnilor? întrebă el întorcându-se către prieteni și potrivnici.

– Da, răspunseră într-un glas englezii și francezii.

– Atunci, în gardă! porunci Athos.

Opt spade străluciră dintr-o dată în razele amurgului sângeriu și lupta porni cu o înverșunare firească între oameni de două ori dușmani.

Athos lupta la fel de liniștit și cu luare-aminte ca și când s-ar fi aflat într-o sală de scrimă.

Porthos, pe care pățania din Chantilly îl lecuisse de o prea mare încredere în sine, se avânta cu iscusință și chibzuială.

Aramis, nerăbdător să-și isprăvească al treilea cânt al poemului, se zorea ca tot omul care n-are vreme de pierdut.

Athos își ucise cel dintâi adversarul: îl nimerise cu o singură lovitură, dar așa cum îi spusese, cu o lovitură de moarte, până în adâncul inimii.

După el, Porthos fu cel ce-și întinse adversarul pe iarbă; îi strănsese coapsa. Cum englezul îi predase spada fără a mai încerca vreo împotrivire, Porthos îl luă în brațe și-l duse astfel până la trăsură.

Aramis se năpusti atât de crunt asupra potrivnicului, încât acesta, după ce dădu îndărăt vreo cincizeci de pași, o luă la sănătoasa și se făcu nevăzut în huiduielile valeților.

Cât privește pe d'Artagnan, el nu făcuse altceva decât să se apere; apoi, când își dăduse seama că celălalt era istovit, îi arse o lovitură zdravănă de-i sări spada din mână.

Văzându-se dezarmat, baronul dădu doi-trei pași înapoi, dar în clipa aceea piciorul îi alunecă și se prăvăli pe spate.

Dintr-o săritură, d'Artagnan se repezi asupra lui și pironindu-i spada în gâtlee îi spuse:

– Aș putea să văucid, domnule, sunteți în mâinile mele; dar de dragul surorii dumneavoastră vă dăruiesc viața.

D'Artagnan nu mai putea de bucurie; i se împlinea gândul pus la cale de cu vreme, gând sub a cărui căldură îi înfloriseră pe față zâmbetele de care am vorbit.

Încântat că are de-a face cu un gentilom atât de cumsecade, englezul îl strânse la piept pe d'Artagnan, copleșind și pe cei trei muschetari cu tot soiul de măguliri; cum adversarul lui Porthos fusese urcat în trăsură, iar al lui Aramis dăduse bir cu fugiții, nu se mai gândiră cu toții decât la cel mort.

În vreme ce Porthos și Aramis îi scoteau haina în nădejdea că poate mai trăia încă, o pungă doldora de bani îi lunecă din cingătoare. D'Artagnan o ridică de jos și o întinse lordului de Winter.

– Ce naiba vreți să fac cu ea? întrebă englezul.

– Înapoiți-o rudelor, răspunse d'Artagnan.

– Și ce le pasă rudelor de fleacul ăsta! Le rămân moștenire cincisprezece mii de galbeni; luați punga pentru lacheii dumneavoastră.

D'Artagnan băgă punga în buzunar.

– Și acum, tinere prieten, cred că-mi dai voie să-ți spun astfel – urmă lordul de Winter – chiar astă-seară mă vei însoți, dacă dorești, la sora mea, lady Clarick, căci aș vrea să te bucuri și de bunăvoința ei; și cum nu e tocmai lipsită de trecere la curte, poate că o vorbă bună îți va prinde bine cândva.

D'Artagnan roși de bucurie și se înclină în semn de încuviințare.

În vremea asta, Athos se apropiase de d'Artagnan.

– Ce-ai de gând să faci cu punga? îi șopti el la ureche.

– Voiam să ți-o dau dumitale, dragă Athos.

– Pentru ce tocmai mie?

– Pentru că dumneata l-ai ucis: pradă de la vrăjmaș.

– Eu, să mă pricopsesc de la un dușman?! se încruntă Athos. Drept cine mă iei?

– Datină de război, îi aminti d'Artagnan; de ce n-ar merge la fel și în dueluri?

– Nici pe câmpul de bătălie n-am făcut una ca asta.

Porthos ridică din umeri, iar Aramis ținu parte lui Athos cu o mișcare a buzelor.

– Atunci – urmă d'Artagnan – să dăm banii valeților noștri, așa cum ne-a sfătuit lordul de Winter.

– Bine – spuse Athos – să dăm punga, dar nu la ai noștri, ci lacheilor englezi.

Athos luă punga și o zvârli în mâinile vizitiului:

– Pentru dumneata și tovarășii dumitale.

Asemenea mărinimie din partea unui om cu desăvârșire lipsit de mijloace, îl ului chiar și pe Porthos, iar acea dărnicie franțuzească, povestită mai departe de lordul de Winter și de prietenul lui, se bucură pretutindenă de mare laudă, în afară de a domnilor Grimaud, Mousqueton, Planchet și Bazin.

Despărțindu-se de d'Artagnan, lordul de Winter îi dădu adresa surorii sale: locuia în Piața Regală, cartier cu deosebire ales pe vremea aceea, la numărul șase. De altminteri îi făgădui că va trece să-l ia pentru a-l prezenta frumoasei Milady. D'Artagnan îi dădu întâlnire la ora opt, acasă la Athos.

Gândul că se va înfățișa înaintea ei îl frământa pe gasconul nostru; își amintea împrejurările stranii în care femeia aceea îi răsărise mereu în cale. Pentru el nu încăpea îndoială că Milady era o unealtă a cardinalului, totuși ceva îl chema către ea, puterea unei vrăji de care nu-și dădea nici el seama. Singura lui teamă era ca nu cumva Milady să-l bănuiască a fi omul din Meung și din Douvres. Atunci ar fi știut că e unul din credincioșii domnului de Tréville și, prin urmare, slujitor cu trup și suflet al regelui, ceea ce ar fi fost în dauna lui; căci dacă Milady l-ar fi cunoscut așa cum și el o cunoștea pe ea, amândoi ar fi jucat o partidă cu aceiași sorți de izbândă. Cât privește începutul de dragoste dintre ea și contele de Wardes, tânărul nostru încrezut se sinchisea prea puțin, deși contele era tânăr, frumos, bogat și cu mare trecere pe lângă cardinal. Dar nu degeaba ai douăzeci de ani și pe deasupra te-ai născut și la Tarbes!

D'Artagnan trecu mai întâi pe acasă, se găti cu cel mai înzordonat veșmânt, apoi întorcându-se la Athos îi istorisi totul, ca de obicei. După ce-i ascultă păsul, Athos clătină din cap și cu amărăciune în glas îl îndemnă să ia bine seama.

– Mda – făcu el – abia ai pierdut o femeie despre care dădeai zor că e bună, încântătoare, fără cusur, și iată că acum te ții după alta!

D'Artagnan simți ce îndreptățită era mustrea.

– O iubeam pe doamna Bonacieux din toată inima – desluși el – iar pe Milady o iubesc doar cu mintea. Am primit să mă duc la ea mai ales ca să dibui cam ce învârtește la curte.

– Ce învârtește la curte? La naiba, nu-i prea greu de ghicit după tot ce mi-ai spus până acum. Trebuie să fie vreo iscoadă de-a cardinalului; o femeie care o să-ți arunce un laț și o să-ți prindă frumusețea gâtului.

– Nu zău, dragă Athos, prea le vezi toate în negru.

– Dragul meu, eu n-am încredere în femei, ce vrei! Sunt pățit și mai ales n-am încredere în femeile bălaie. Nu mi-ai spus tu că și Milady e bălaie?

– Are cel mai frumos păr auriu din lume.

– Vai, vai, sârmanul meu d'Artagnan! îl tângui Athos.

– Ascultă, eu vreau doar să mă lămuresc; și după ce voi ști tot ce trebuie să știu, o să mă dau la o parte.

– Bine, lămurește-te, mormăi nepăsător Athos.

Lordul de Winter sosi la ora hotărâtă, iar Athos, înștiințat din vreme, trecu în camera alăturată. Găsindu-l așadar pe d'Artagnan singur, și fiindcă era aproape opt, îl și luă cu el.

O caleașcă luxoasă, înhamată cu doi armăsari focoși, aștepta la scară; peste câteva clipe erau în Piața Regală.

Milady Clarick îl primi pe d'Artagnan fără umbră de surâs. Palatul ei era de o bogăție bătătoare la ochi și deși cei mai mulți dintre englezi, goniți de război, părăsiseră Franța sau erau pe cale s-o părăsească, Milady făcuse noi cheltuieli pentru căminul ei, dovadă că măsura privind izgonirea englezilor nu o atingea.

– Iată – începu lordul de Winter, arătându-l pe d'Artagnan surorii sale – iată un tânăr gentilom care a avut în mâinile lui viața mea și totuși a vrut să mă cruțe, deși eram de două ori dușmani: întâi pentru că eu îl jignisem, și pe urmă pentru că sunt englez. Dacă ții câtuși de puțin la mine, te rog, doamnă, mulțumește-i.

Milady încruntă ușor din sprâncene; un nor aproape nevăzut îi adumbri fruntea și un surâs atât de straniu îi lunecă pe buze, încât tânărul, căruia nu-i scăpase această întreită tulburare, se simți ca înfiorat.

Fratele nu-și dădu seama de nimic; maimuța răsfățată a gazdei îl trăsesese de pulpană, iar el se întorsese ca să se joace cu ea.

– Fiți binevenit, domnule – vorbi Milady cu o voce a cărei catifelare nu se potrivea cu căutătura cruntă ce nu-i scăpase lui d'Artagnan – ați câștigat azi drepturi veșnice la recunoștința mea.

Englezul se întoarse atunci și-i povesti toată lupta, fără să treacă peste nici un amănunt. Milady îl asculta cu cea mai mare luare-aminte; dar deși se străduia să-și ascundă gândul, se vedea ușor că ceea ce auzea nu-i era deloc pe plac. Fața i se împurpura, iar mițul ei picior nu-și mai găsea astâmpăr sub rochie.

Lordul de Winter nu băgă nimic de seamă. După ce sfârși de povestit, se apropie de masa pe care se găsea o tavă cu o sticlă de vin